

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 135 127/99-051
Signatura: bm5cs109

Oblastní pracoviště č.13 Olomouc
Okresní pracoviště Šumperk

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Libina, okres Šumperk 788 05 Libina č.548
Identifikátor ředitelství:	600 148 327
IZO:	102 680 272
Ředitelka školy:	Mgr. Anna Göbelová
Zřizovatel:	Obec Libina 788 05 Libina č. 523
Príslušný školský úřad:	ŠÚ Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk
Termín inspekce:	10. a 11. června 1999
Inspektoři:	Mgr. Zonna Němcová Mgr. Josef Konečný
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 12. 5. 1997, zahajovací výkaz k organizaci školy na školní rok 1998/1999, udělení výjimky MŠMT ČR z organizace vyučování čj. 26902/98-22 ze dne 22. 9. 1998, rozvrh hodin, třídní knihy, tematické plány učiva pro český jazyk, německý jazyk a matematiku, zvolené učební dokumenty, učebnice pro kontrolované předměty, slohové práce z českého jazyka, kontrolní písemné práce z matematiky, sešity a žákovské knížky.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Ve školním roce 1998/1999 má Základní škola Libina s 1. - 9. ročníkem patnáct tříd s 334 žáky, z nichž 117 dojíždí.

Součástí školy jsou školní družina se čtyřmi odděleními, školní klub s jedním oddělením a výdejna stravy.

Výchovně-vzdělávací činnost školy, školní družiny a školního klubu zajišťuje devatenáct učitelů (včetně ředitelky školy a zástupce ředitelky) a čtyři vychovatelky.

Žáci 1., 2., 6., 7. a 8. ročníku jsou vyučováni podle vzdělávacího programu (VP) Základní škola čj. 16847/96-2, ve 3. - 5. ročníku podle VP Obecná škola čj. 12035/97-20 a v 9. ročníku podle upravených učebních dokumentů čj. 18730/91-20.

Škola nemá právní subjektivitu.

Česká školní inspekce sledovala při orientační inspekci podmínky a průběh vzdělávání v předmětech český jazyk, německý jazyk a matematika.

1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti

Škola užívá čtyři školní budovy. Kapacitně vyhovují počtu žáků a umožňují plnit zvolené vzdělávací programy. Výuka českého jazyka, matematiky a částečně i německého jazyka probíhá v kmenových učebnách, jejichž vybavení je již starší, ale funkční. Žákovský nábytek v učebnách se postupně modernizuje. Odborná učebna informatiky slouží současně i výuce cizích jazyků.

Předměty český jazyk a německý jazyk jsou již zajištěny platnými učebnicemi pro VP Základní škola (mimo literaturu), pro německý jazyk má škola již menší část učebnic s novou pravopisnou normou.

Matematiku na 1. stupni se žáci vyučují převážně podle pracovních učebnic, které škola zakupuje z finančních prostředků rodičů, na 2. stupni je fond učebnic a učebních textů rovněž aktualizovaný. Alternativní učebnice matematiky zakoupené rodiči umožňují žákům opakování a procvičování učiva. Pro samostatnou práci a písemné prověřování rozmnožují učitelé potřebné materiály na kopírovacím přístroji. V učitelské knihovně je dostatek odborné a metodické literatury pro sledované předměty. Fond školní videotéky je také využíván.

Vybavení učebními pomůckami do českého jazyka a matematiky je dostatečné a odpovídající požadavkům příslušných osnov. I když je značná část pomůcek již starších, jsou funkční a ve vyučování používané. Pro zvýšení názornosti využívají učitelé i vlastních zhotovených pomůcek. Výuka německého jazyka je zabezpečena velmi dobře dostupnými učebními pomůckami, slovníky, dalšími materiály k německým reáliím a odebíráním německých časopisů. Zajištění výuky těchto předmětů audiovizuální technikou je dobré, při hospitacích bylo zjištěno její účelné využívání.

Prostorové podmínky a materiálně-technické vybavení pro výuku sledovaných předmětů jsou na průměrné úrovni.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Pracovní prostředí školy neposkytuje žákům a pedagogům optimální podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost, a to především z důvodu odloučených pracovišť (přecházení učitelů, přenášení pomůcek aj). i z hlediska nedostatečné údržby interiéru učeben a společných prostor. Učebny jsou nevymalovány, stěny a obložení značně znečištěné a poškozené, výzdoba v některých učebnách 2. stupně na nižší estetické úrovni.

Rozvrh hodin plně nerespektuje psychohygienické požadavky a didaktické zásady, např.: cizí jazyk je zařazen jako nultá vyučovací hodina se začátkem v 7:00 hodin, dvě hodiny ze čtyřhodinové týdenní dotace českého jazyka jedné třídy jsou kumulovány do jednoho dne. Časový rozvrh přestávek není dodržen. Vzhledem k problémům s dopravním spojením dojíždějících žáků požádala škola MŠMT ČR o udělení výjimky z organizace vyučování, která jí byla udělena. V době velké přestávky mají žáci možnost

pobývat při vhodném počasí v pěkném prostředí školní zahrady. Během vyučování při hospitacích byla relaxační uvolnění zařazována jen ojediněle.

Přetěžování žáků domácí přípravou a úkoly nebylo namátkovou kontrolou zjištěno.

Pitný režim žáků je zajištěn prodejem ovocných nápojů a ochuceného mléka ve všech školních budovách, kde probíhá výuka.

Psychohygienické podmínky výuky jsou spíše podprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Aprobační skladba členů pedagogického sboru, kteří vyučují ve třídách na 2. stupni, není optimální. Český jazyk a matematika jsou však vyučovány jen pedagogicky a odborně způsobilými učiteli pro uvedené předměty. Německý jazyk ve 4. - 9. ročníku vyučují dvě učitelky bez potřebné odborné způsobilosti, jedna z nich i bez pedagogické způsobilosti (vychovatelka se středoškolským pedagogickým vzděláním a státní všeobecnou jazykovou zkouškou, které nelze přiznat kvalifikaci ani mimořádným opatřením MŠMT ČR čj. 19258/99-26 ze dne 18. 5. 1999).

Personální podmínky výuky českého jazyka a matematiky jsou vynikající, v německém jazyce naopak spíše podprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Časové dotace sledovaných předmětů jsou v souladu s učebními plány jednotlivých ročníků. V 1., 4. a 6. ročníku jsou žáci dělení v jedné hodině českého jazyka a matematiky na skupiny. Vypracované tematické plány učiva a zápisy v třídních knihách korespondují s příslušnými učebními osnovami. V jedné třídě, kde se učitel matematiky při plánování více řídil pracovními učebnicemi, je učivo rozšířeno nad rámec osnov.

Učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Český jazyk

Kontrolní hospitace byly provedeny v hodinách jazykového vyučování a v hodině literatury.

Výuka literatury byla řízena promyšleně, metodicky a odborně správně. Členění hodiny bylo vyvážené, tempo přiměřené, pokyny žákům jasně zadávané, používané pomůcky zajímavé a účelné. Zvolené činnosti pro opakování učiva byly sice náročné pro žáky i pro učitelku, přesto měly zábavný charakter a současně byly respektovány i didaktické zásady. Relaxační hry, soutěž i samostatná práce ve skupinách vyvolávaly u žáků intenzivní touhu komunikovat. Každý žák měl příležitost se uplatnit a tvořivě vstupovat do jednotlivých činností. Učitelka neustále sledovala pracovní vytížení jednotlivců i skupin. Vytvořila ve třídě pracovní a radostnou atmosféru, která příznivě ovlivnila efektivitu vyučovací hodiny.

Vyjadřování žáků bylo na dobré úrovni, písemné záznamy v sešitech jsou výstižné a jednotné, učitelkou sledované a opravované.

Hodiny jazykového vyučování s deklarovaným cílem opakování a prověřování učiva formou diktátu a jazykového rozboru měly klasickou stavbu a zcela běžnou úroveň. K pozitivům v organizaci a formách práce patřilo zohlednění integrovaných žáků se specifickými vývojovými poruchami učení. Vyučovací čas byl využit účelně.

Učitelky hodnotily výkony žáků průběžně, klasifikace v žákovských knížkách ze všech složek českého jazyka je rovnoměrná a přiměřená charakteru předmětu.

Témata a počet slohových prací jsou v souladu s předloženými tematickými plány učiva a odpovídají osnovám příslušného vzdělávacího programu.

Ve výuce českého jazyka převládala dílčí pozitiva nad běžnou úroveň.

Německý jazyk

Jako povinný cizí jazyk se ve škole učí anglický jazyk a německý jazyk. Možnost volby nedostali jen žáci 6. ročníku, kteří se učí německý jazyk ve dvou prospěchově diferencovaných skupinách. Třídy 7. - 9. ročníku mají zaveden jako volitelný předmět jeden z cizích jazyků.

Obsah probíraného učiva v hodinách německého jazyka byl přiměřený jazykovým schopnostem žáků jednotlivých tříd. Učitelky žáky vhodně motivovaly, uplatňovaly potřebný individuální přístup a zařazovaly vhodné činnosti, které byly zaměřeny především na rozvoj komunikativních dovedností. Při výuce byl dáván důraz na vedení dialogů, na nutnost spolupráce s učitelkou i mezi žáky. Ve dvou skupinách se učitelkám dařilo organizovat činnost a přenášet iniciativu na žáky, kteří prokazovali osvojení jazykových znalostí a dovedností. Jedna skupina však spolupracovala s učitelkou velmi špatně, nejevila zájem a nezvládala zadané úkoly.

V hodinách pracovali žáci s celým učebnicovým souborem, s různými pomůckami, mapou a byl použit účelně radiomagnetofon.

Kvalita výuky je celkově hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Matematika

Obsah učiva v hospitovaných hodinách na 1. stupni byl přiměřený schopnostem žáků a učitelé sledovali vytčené vzdělávací cíle. Kvalita výuky však byla velmi rozdílná.

U mladších žáků byly používány správné didaktické zásady a organizace práce měla dobrou úroveň. Učivo bylo s využitím vhodných pomůcek dostatečně objasňováno a procvičováno. Žáci měli dostatek prostoru k rozvoji aktivity a komunikativních dovedností, v menší míře však byla uplatněna samostatná práce.

U starších žáků 1. stupně nebyly respektovány pedagogické zásady. Písemné zkoušení formou testu v trvání třiceti minut a následné ověřování postupů řešení s jednotlivci u tabule vedlo k nízké efektivitě hodiny. Zbývající třetinu vyučovací hodiny žáci vůbec nepracovali a tzv. „pozorovali“ činnost spolužáků u tabule. Metodická stavba a organizace výuky byly nepromyšlené, chyběla diferenciací v přístupu k žákům. Učitelovo jednání bylo příliš autoritativní. Výsledky prověrky prokázaly průměrnou úroveň znalostí a dovedností v provádění početních výkonů.

Na 2. stupni struktura hodin odpovídala vyspělosti a věku žáků i výukovým cílům. Organizační pokyny byl prezentovány jasně a srozumitelně. Účinnost výuky byla zvyšována vhodným a přiměřeným využíváním učebních pomůcek a didaktické techniky (PC). Učitelé zohledňovali i individuální potřeby a schopnosti žáků a vytvořili dostatek prostoru pro samostatné a aktivní učení. Žáci byli motivováni formou zábavných příkladů, vyprávěním z historie, vhodnou aktualizací učiva pomocí příkladů z praxe i využitím životní zkušenosti žáků. Organizace výuky umožňovala všem úspěšné uplatnění, pracovat individuálním tempem, vyslovovat své názory a hledat alternativní způsoby řešení úkolů. Ve všech sledovaných hodinách byl čas využit velmi efektivně.

Hodnocení žáků v průběhu vyučování i klasifikace jsou převážně pozitivní. Frekvence známek v žákovských knížkách je přiměřená charakteru předmětu i jako zdroj dostatečné informace o prospěchu žáků.

Zápisy do sešitů, s výjimkou jedné třídy, kde žáci sešity vůbec nemají, jsou ve všech třídách vedeny jednotně, učiteli sledovány a namátkově opravovány.

Předepsané písemné práce z matematiky jsou opravovány, nedostatky analyzovány a následně odstraňovány.

Kvalita vyučování matematiky je na základě kontrolovaných hodin hodnocena jako spíše nadprůměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Žáci získávají znalosti a dovednosti v rozsahu stanoveném učebními osnovami zvolených VP. Ve sledovaných předmětech byly zjištěny vcelku dobré výsledky, žáci dovedli získané vědomosti aplikovat a vyjadřovat slovně i písemně své myšlenky.

Při kontrolních hospitacích byli žáci dostatečně aktivní, projevovala se u nich v potřebné míře samostatnost a schopnost spolupráce s učitelem. Špatná úroveň jazykových schopností, nezájem o předmět, neochota spolupracovat s učitelkou a projevy nekázně byly však zjištěny v jedné skupině německého jazyka. Písemný projev v sešitech je na dobré úrovni, zápisy jsou většinou úhledné a funkční.

Pro zlepšení výsledků učení žáků 9. ročníku v českém jazyce a v matematice byly přínosem zavedené nepovinné předměty cvičení z českého jazyka a cvičení z matematiky. V přijímacím řízení ke studiu na střední školy byli žáci 9. tříd úspěšní. Z celkového počtu třiceti pěti žáků se hlásilo ke studiu osmnáct žáků, z nichž sedmáct bylo přijato. Na víceletá gymnázia poslalo přihlášku pět žáků z 5. a 6. třídy, tři byli přijati.

V soutěžích a olympiádách je škola dlouhodobě příkladně aktivní a dosahuje velmi dobrých výsledků, a to i v okresních a krajských kolech.

Na základě sledované činnosti žáků při hospitacích, předložených písemných prací, výsledků přijímacího řízení a úspěchů v soutěžích jsou výsledky vyučování hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

ZÁVĚRY

- Materiálně-technické podmínky pro vzdělávání českého jazyka, německého jazyka a matematiky umožňují plnit osnovy vzdělávacích programů školy.
- Při vyučování je účelně využívána výpočetní a audiovizuální technika.
- Pracovní prostředí pro žáky a pedagogické pracovníky není optimální, v psychohygienických podmínkách školy byly zjištěny nedostatky.
- Personální podmínky výuky sledovaných předmětů jsou celkově spíše nadprůměrné.
- Učební plány a osnovy zvolených VP a upravených učebních dokumentů jsou plněny.
- Při kontrolních hospitacích ve třídách na 2. stupni měla výuka matematiky a částečně i českého jazyka kvalitní úroveň. Organizace práce, užití formy a metody vedly k vysoké efektivitě vyučování.

